

Vimmerby kommun
kommun@vimmerby.se

Rektorn vid Vimmerby gymnasium 3
anders.s.eriksson@vimmerby.se

Beslut för gymnasieskola

efter tillsyn i Vimmerby gymnasium 3
i Vimmerby kommun

Tillsyn i Vimmerby gymnasium 3

Skolinspektionen genomför tillsyn i Vimmerby kommun under 2014. Vid tillsynen besöker Skolinspektionen samtliga skolenheter i kommunen.

Vimmerby gymnasium 3 besöktes av Skolinspektionen mellan den 24 och 26 februari 2014.

Fakta om skolenheten

Vimmerby gymnasieskola finns i de centrala delarna av Vimmerby. Skolan är indelad i fyra rektorsområden och varje rektorsområde är en skolenhet. Skolan har en administrativ ledning i form av en områdeschef. Skolan erbjuder åtta nationella program samt introduktionsprogram. Detta beslut avser tillsyn i Rektorsområde 3 som består av el- och energiprogrammet (EE) med inriktningarna automation och elteknik, fordons- och transportprogrammet (FT) med inriktning personbil, industritekniska programmet (IN) med inriktning svetsteknik samt produkt och maskinteknik samt teknikprogrammet (TE) med inriktningen design och produktutveckling. Dessutom erbjuds utbildning inom lackering i samarbete med Haraldsbogymnasiet i Falun.

Skolenheten omfattar cirka 160 elever och bedriver utbildning inom bygg- och anläggningsprogrammet (BA) endast i form av lärlingsutbildning. Lärlingsutbildningen inom BA hade inget intag av nya elever till årskurs 1 inför detta läsår. Det finns inga planer på att erbjuda programmet fortsättningsvis och det pågår en utfasning av de 4 eleverna som går i årskurs 2 och den elev som går i årskurs 3.

Skolenheten har i samverkan med flera andra kommuner i regionen nyligen startat Teknikcollege. De program som ingår är EE, IN och TE.

Kunskapsresultat

Andelen elever med slutbetyg inom fyra år var läsåret 2012/2013 94 procent på Elprogrammet. Inom Teknikprogrammet var det 73 procent som fick slutbetyg inom fyra år. För Industriprogrammet saknas underlag eftersom det var färre än tio elever som nådde detta mål. Statistik för Industriprogrammet saknas för nästan samtliga av de tio senaste åren. 2012 var det dock 80 procent som gick ut med slutbetyg inom fyra år. Resultat för Teknikprogrammet har sjunkit från 94 procent 2010 till 73,3 procent 2013. Inom Fordonsprogrammet har det skett en ökning från 85 procent 2012 till nästan 95 procent 2013.

Av nationell statistik för läsåret 2012/2013 framgår att den genomsnittliga betygspoängen för EE var 13,5 poäng vilket är högre än motsvarande värde i riket. För FT var den genomsnittliga betygspoängen 11,0, vilket är något under riket, medan resultat för IN som var 9,0 poäng ligger betydligt under rikets värde som är 12,8 poäng. Statistik för TE saknas då sådan inte publiceras om underlaget grundar sig på färre än tio elever

Vidare visar nationell statistik att flertalet elever inom EE nådde minst betygs Godkänt och inom FT nådde drygt en tredjedel minst betyget Godkänt efter läsåret 2011/2012. För de övriga programmen redovisas ingen nationell statistik. För läsåret 2012/2013 framgår att i stort sett alla elever nådde Godkänt inom EE medan endast tio procent av

eleverna inom IN nådde detta mål. För de övriga två programmen saknas underlag om andelen som fick minst betyget Godkänt efter läsåret 2012/2013.

År 2011 och 2012 nådde i stort sett samtliga elever inom elprogrammet behörighet till universitet och högskola. 2011 var det cirka tre fjärdedelar av eleverna inom fordonsprogrammet och teknikprogrammet som nådde denna behörighet. Statistik för läsåret 2012/2013 över andelen behöriga till högskola och universitet saknas för samtliga program inom skolenheten.

Andelen som får slutbetyg inom fyra år var efter läsåret cirka 94 procent på el- och fordonsprogrammet läsåret 2012/2013. Inom teknikprogrammet var det 73 procent som fick slutbetyg inom fyra år. Inom industriprogrammet saknas underlag eftersom det var färre än tio elever som nådde detta mål. Statistik för industriprogrammet saknas för nästan samtliga av de tio senaste åren. 2012 var det dock 80 procent som gick ut med slutbetyg inom fyra år. Teknikprogrammet har sjunkit i resultat i detta avseende från cirka 94 procent 2010 till 73,3 procent 2013. Inom fordonsprogrammet har det istället skett en ökning från 85 procent 2012 till nästan 95 procent 2013.

Helhetsbedömning

Även om andelen elever som har nått kunskapskraven för att få slutbetyg har förbättrats på enstaka program måste arbetet med att höja resultaten på utbildningarna inom skolenheten fortsätta. Ett led i detta arbete är att säkerställa alla elevers rätt till särskilt stöd för att kunna nå kunskapskraven i utbildningen. Tillsynen visar att skolans process med att utreda och utarbeta åtgärdsprogram behöver förtydligas och implementeras hos lärarna. Uppföljning och utvärdering av de insatser som vidtas för att ge särskilt stöd måste förbättras så att åtgärderna leder till avsett resultat.

Det systematiska kvalitetsarbetet inom skolenheten måste förbättras så att det finns underlag som utifrån analys kan visa på relevanta och prioriterade åtgärder i syfte att öka måluppfyllelsen. Förutom uppföljning av vissa resultat med bland annat betygsstatistik som årligen begärs från huvudmannen saknas en tydlig struktur för att skapa underlag som kan påvisa utvecklingsbehov över tid. En viktig del av kvalitetsarbetet är att undervisningen utvärderas, erfarenheter sammanställs och relateras till skolenhetens resultat. Detta är en nödvändig utgångspunkt för det samlade kvalitetsarbete som rektorn ansvarar för.

Skolinspektionens ingripande

Föreläggande

Skolinspektionen förelägger enligt 26 kap. 10 § skollagen (2010:800) Vimmerby kommun att vidta nedanstående åtgärd/åtgärder för att avhjälpa påtalade brister. De vidtagna åtgärderna ska senast den 12 juni 2014 redovisas för Skolinspektionen.

Särskilt stöd

Bedömning

Vimmerby kommun måste vidta följande åtgärder för att förbättra arbetet inom bedömningsområdet Särskilt stöd.

- Rektorn ska se till att behovet av särskilt stöd skyndsamt utreds.
- Den som uppmärksammar att en elev inte kommer att uppnå de kunskapskrav som minst ska uppnås eller har andra svårigheter i skolsituationen ska anmäla detta till rektorn.
- Åtgärdsprogram ska beslutas av rektorn, eller den rektorn överlåter beslutan-derätt till, och där ska anges vilka behoven är, hur de ska tillgodoses och hur åtgärderna ska följas upp och utvärderas.
- Åtgärdsprogrammet ska följas upp och insatserna utvärderas löpande.

Motivering

Skolan ska ge alla barn och elever möjlighet att nå utbildningens mål. En del i detta arbete är att skolan ska ge det särskilda stöd en elev behöver. Av skollagen framgår att om det framkommer att en elev befaras att inte nå de mål eller kunskapskrav som minst ska uppnås ska det anmälas till rektorn. Rektorn ska se till att elevens behov av särskilt stöd skyndsamt utreds. Om en utredning visar att en elev är i behov av särskilt stöd, ska han eller hon ges sådant stöd. Vidare framgår av skollagen att ett åtgärdsprogram ska utarbetas för en elev som ska ges särskilt stöd. Om utredningen istället visar att eleven inte behöver särskilt stöd ska det fattas ett beslut om att ett åtgärdsprogram inte ska utarbetas. Av åtgärdsprogrammet ska det framgå vilka behoven är, hur de ska tillgodoses och hur åtgärderna ska följas upp och utvärderas. Ett beslut i fråga om åtgärdsprogram kan överklagas.

Av intervjuer med lärarna framgår att det finns en viss osäkerhet om när åtgärdsprogram ska utarbetas. Det medför att lärare ibland underlåter att anmäla till rektor när en elev riskerar att inte nå kunskapskraven, men det leder också till att lärare ibland anmäler "för att ha ryggen fri" trots att lärarnas bedömning är att de kan ge eleven stöd inom ramen för den egna undervisningen.

På Vimmerby gymnasium 3 beslutar rektor efter utredning av elevhälsan om åtgärdsprogram ska utarbetas. Mentorerna ansvarar sedan för att utarbeta åtgärdsprogram. Åtgärdsprogrammen är inte utformade som ett beslut, till exempel framgår inte vem som är beslutsfattare och i flera fall saknas överklagandehänvisning. Åtgärdsprogrammen skrivs under av mentor, elev och eventuellt vårdnadshavare. Av intervjuer med lärare, elevhälsan och rektorn framkommer att det oklart om rektor överlåtit sin beslutanderätt till mentorerna. Det är inte klargjort att det är skillnad att besluta om att utarbeta åtgärdsprogram, och beslut av själva åtgärdsprogrammet.

Av intervjuer med lärare och elevhälsan framgår att det inte alltid det sker en uppföljning och utvärdering av åtgärdsprogrammen. Skolenheten har inte ett fungerande system för att säkerställa att ansvarig personal gör en uppföljning av de åtgärder som vidtagits, för att avsluta insatserna eller för att utreda och utarbeta ett nytt åtgärdsprogram.

Det framgår av en granskning av ett urval av åtgärdsprogrammen att flera av dem till innehållet inte uppfyller författningarnas krav. I vissa åtgärdsprogram saknas skolans åtgärder och i vissa anges vad eleven ska göra med formuleringar av karaktären att eleven ska "komma till alla lektioner".

Av tillsynen framgår vidare utifrån en sammanställning över de elever som har fått F i betyg att det bland dessa finns elever där det inte utretts om de är i behov av särskilt stöd. För några av eleverna har ett så kallat protokoll upprättats efter en studieplaneringsträff tillsammans med rektor och elevhälsan.

Sammanfattningsvis bedömer Skolinspektionen att skolans arbete med åtgärdsprogram brister. Huvudmannen föreläggs att åtgärda dessa brister.

Författning

2 kap. 10 skollagen, 3 kap. 8–9 §§ skollagen

Bedömning och betygssättning

Bedömning

Vimmerby kommun måste vidta följande åtgärder för att förbättra arbetet inom bedömningsområdet Bedömning och betygssättning.

- Säkerställa att det på arbetsplatsen finns en lärare som följer upp och ser till att eleven får en utbildning som omfattar alla relevanta kursmoment inom yrkesämnena.
- Säkerställa att betyg beslutas av den lärare som ansvarar för undervisningen.

Motivering

Av skollagen framgår att det för lärlingsutbildning ska upprättas ett skriftligt avtal (utbildningskontrakt) för varje elev och arbetsplats. Av utbildningskontraktet ska bland annat framgå vilken lärare på skolenheten och vilken handledare på arbetsplatsen som ska vara kontaktperson för den arbetsplatsförlagda delen av utbildningen. Av skollagen framgår vidare att betyg ska beslutas av den eller de lärare som bedriver undervisningen vid den tidpunkt när betyg ska sättas.

Skolenheten bedriver endast utbildning inom bygg- och anläggningsprogrammet i form av lärlingsutbildning. Av tillsynen framgår att det saknas lärare med utbildning för att undervisa i de yrkeskurser som ingår i programmet. Skolenheten saknar därmed förutsättningar att genomföra teoretiska och praktiska moment inom yrkeskurserna. Eleverna genomför de teoretiska momenten i kurserna på distans via Hermods utbildningsföretag och de praktiska momenten som förekommer genomförs på de lärlingsplatser där eleverna finns.

Av intervju med rektor framgår att besök på lärlingsplatsen genomförs av en studie- och yrkesvägledare. Uppföljning av att eleverna fått utbildning i alla moment i aktuella kurser görs inte förrän under elevernas tredje skolar. I utbildningskontraktet mellan skolenheten och företagen framgår att en representant för skolenheten i samverkan med handledaren ska följa elevens kunskapsutveckling. Av utbildningskontrakt som Skolinspektionen tagit del av framgår inte vilken lärare som ska ansvara för den uppföljningen. Det saknas således en uppföljning av elevernas kunskaper av en lärare med kunskaper inom yrkesämnena. Detta leder till att det saknas underlag för betygssättningen.

Även om skolenheten inte kommer att erbjuda lärlingsutbildning inom bygg- och anläggningsprogrammet fortsättningsvis vill Skolinspektionen betona vikten av att de elever som nu går utbildningen får sin rätt tillgodosedd.

Sammanfattningsvis bedömer Skolinspektionen att skolenheten brister i att följa upp att eleverna får utbildning inom alla relevanta kursmoment och att bedöma och betygssätta elevernas kunskaper. Huvudmannen föreläggs att åtgärda bristerna.

Författning

16 kap. 11 a § skollagen, 3 kap. 16 § skollagen

Pedagogiskt ledarskap och utvecklingen av utbildningen

Bedömning

Vimmerby kommun måste vidta följande åtgärder för att förbättra arbetet inom bedömningsområdet Pedagogiskt ledarskap och utvecklingen av utbildningen.

- Rektorn ska ta ansvar för att det bedrivs ett systematiskt kvalitetsarbete som består i planering, uppföljning och utveckling av utbildningen.
- Kvalitetsarbetet ska genomföras under medverkan av lärare, övrig personal och elever. Elevernas vårdnadshavare ska ges möjlighet att delta i arbetet.

Motivering

Enligt skollagen ansvarar rektorn för att det, under medverkan av bland annat lärare och elever, bedrivs ett systematiskt kvalitetsarbete på skolenhetsnivå. Inriktningen på det systematiska kvalitetsarbetet ska vara att de mål som finns för utbildningen i skollagen och andra föreskrifter uppfylls. Enligt läroplanen har rektorn som pedagogisk ledare för skolan och som chef för lärarna och övrig personal i skolan ett ansvar för skolans resultat.

Av Skolverkets allmänna råd (SKOLFS 2012:98) med kommentarer om systematiskt kvalitetsarbete för skolväsendet framgår bland annat att rektorn bör se till att dokumentationen av kvalitetsarbetet är tillräcklig för att ligga till grund för analyser och beslut på enhetsnivå om prioriteringar av utvecklingssatser. Vidare bör rektorn skapa rutiner och former för dokumentation som är effektiva och ändamålsenliga för enhetens kvalitetsarbete samt sträva efter att dokumentationen ger en samlad bild av utbildningens kvalitet. Det är angeläget att rektorn ser till att den dokumentation som personalen gör i olika delar av kvalitetsarbetet systematiseras och sammanställs så att den går att analysera. Personal, elever och vårdnadshavare behöver en samlad bild av verksamhetens resultat, måluppfyllelse och kvalitetsarbete för att ha möjlighet att vara delaktiga, göra val och påverka utbildningens utveckling. Vidare betonas vikten av att analysera orsaken till skillnader mellan olika grupper och klasser eller mellan olika ämnen och målområden i läroplanen.

Av tillsynen framgår att Vimmerby gymnasium 1–4 har tagit fram en gemensam årsredovisning där det systematiska kvalitetsarbetet dokumenteras. Årsredovisningen avhandlar såväl kommunala åtaganden och interna rutiner, som verksamhetens resultat utifrån elevernas lärande. Emellertid framgår att analysen av resultat endast berör kurserna Svenska 1 och Matematik 1, samt att gymnasieskolan på en övergripande nivå noterar förändringar i betygsmedelvärde. Det har inte sammanställts och gjorts en analys av resultat i andra ämnen. Inte heller har man på den egna skolenheten gjort ett eget systematiskt kvalitetsarbete. Av tillsynen framgår vidare att lärare, övrig personal och elever endast i begränsad omfattning deltagit i utvärdering och analys. Till exempel har vissa diskussioner har förts på arbetslagsmöten, men inte som en uttalad del i kvalitets-

arbetet. De enkätundersökningar som har genomförts har haft mycket låga svarsfrekvenser.

Skolinspektionen menar att skolenheten inte involverar och tar till vara kunskaper från lärare, övrig personal och elever om hur insatta åtgärder, prioriteringar, arbetssätt, etcetera, har påverkat verksamhetens resultat i olika kurser, för respektive program eller för skolenheten som helhet. Skolenheten saknar därför ett allsidigt underlag för att kunna göra en rimlig analys av hur tidigare insatta åtgärder har påverkat skolenhetens resultat.

Skolinspektionen bedömer att det finns brister i det systematiska kvalitetsarbetet på skolenhetsnivå. Huvudmannen föreläggs att åtgärda dessa brister.

Författning

4 kap. 4–5 §§ skollagen, 2011 års läroplan för gymnasieskolan (Lgy 11) 2.6 Rektorns ansvar

Omfattning, innehåll och resurstillgång

Bedömning

Vimmerby kommun måste vidta följande åtgärd för att förbättra arbetet inom bedömningsområdet Omfattning, innehåll och resurstillgång.

- Det ska för utbildningen finnas nödvändiga materiella resurser för att syftet med utbildningen ska kunna uppnås.

Motivering

Enligt skollagen ska det på skolan finnas den utrustning som behövs för att syftet med undervisningen ska uppfyllas. Av läroplanen framgår att skolan ansvarar för att varje elev som har slutfört ett nationellt program kan använda modern teknik som ett verktyg för kunskapssökande, kommunikation, skapande och lärande. Vidare ansvarar enligt läroplanen rektorn för att eleverna, för att själva kunna söka och utveckla kunskaper, får tillgång till lärverktyg för en tidsenlig utbildning, bl.a. datorer och andra tekniska hjälpmedel.

Av tillsynen framgår att skolenheten har stora problem med att få det lokala nätverket och internetanslutningen att fungera. I intervjuer framkommer till exempel att eleverna under lång tid återkommande haft problem med att komma åt och arbeta med de dataprogram – till exempel i Webbdesign och CAD – som ska finnas tillgängliga för dem. Det framkommer också i intervjuer att problemen med nätverket påverkar undervisningen negativt, exempelvis när lektioner måste ställas in.

Skolinspektionen bedömer att eleverna saknar tillgång till datorer med fungerande nätverk som fungerar i vardagen, vilket krävs för en tidsenlig utbildning och för att syftet med utbildningen ska uppfyllas. Huvudmannen föreläggs att åtgärda bristen.

Författning

2 kap. 35 § skollagen

Avstående från ingripande

Omfattning, innehåll och resurstillgång

Bedömning

- Utbildningskontrakt för arbetsplatsförlagt lärande inom den gymnasiala lärlingsutbildningen har inte upprättats i enlighet med författningarnas krav.

Motivering

Enligt skollagen ska ett skriftligt avtal, utbildningskontrakt upprättas för varje elev och arbetsplats och undertecknas av eleven, skolhuvudmannen och den juridiska eller lärlingsutbildningen. I utbildningskontraktet ska det anges vilka delar av utbildningen som ska genomföras på arbetsplatsen och omfattningen av dessa delar.

Tillsynen visar att alla elever inom lärlingsutbildningen har utbildningskontrakt och dokumenten till de flesta delar motsvarar skollagens krav. Det saknas dock information om vilka delar som ska genomföras på arbetsplatsen och omfattningen av dessa delar.

Under tillsynens gång har rektorn uppgett att de utbildningskontrakt som skolan utarbetar från och med nu kommer att innehålla tydlig information om vilka delar som ska genomföras på arbetsplatsen. Mot denna bakgrund bedömer Skolinspektionen att bristen är rättad och avstår därför från ingripande.

Författning

16 kap. 11 a § skollagen

I ärendets slutliga handläggning har deltagit utredare Hans-Göran Arvidsson, undervisningsråd Ewa Hallberg samt enhetschef Allan Westerdahl.

På Skolinspektionens vägnar

Agneta Sandén
Avdelningschef

Anders Kennberg
Undervisningsråd/Föredragande

Bilaga:

Bilaga 1 Allmänt om tillsynen

Allmänt om tillsynen

Skolinspektionen genomför regelbundet tillsyn i alla verksamheter och hos alla huvudmän. Tillsynen fokuserar på faktorer som har betydelse för en god lärandemiljö och för elevers möjligheter att nå målen för verksamheten. Tillsynen inriktas mot tre huvudområden: Elevernas utveckling mot målen, ledning och utveckling av utbildningen samt enskild elevs rätt. För enskilda huvudmän granskas även huvudmannaskap och godkännande.

Tillsynen av förskola, fritidshem och vuxenutbildning i en kommun är inriktad på hur kommunen tar sitt ansvar för verksamheten. I de fall fritidshem finns vid fristående skolor ingår de i tillsynen av skolenheten. Förskolor som drivs av enskilda huvudmän har fått sitt tillstånd av kommunen och det är därmed kommunen som har ansvaret för tillsyn av dessa.

Alla skolenheter besöks vid tillsynen. Vid den tredjedel av skolorna där Skolinspektionen bedömer att det är lägre risk för problem och brister granskas färre delområden och besöken görs under en halv dag. Övriga skolenheter granskas inom samtliga bedömningspunkter och under flera dagar.

Tillsynen grundar sig på dokument som exempelvis plan mot kränkande behandling, kunskapsresultat och annan information från Skolverkets nationella uppföljningssystem, besök i skolenheter och intervjuer. Oavsett tillsynsform ger Skolinspektionens granskning inte någon heltäckande bild av verksamheten utan ska ses som en bild vid det aktuella granskningstillfället inom de områden som ingår i tillsynen.

Efter tillsynen redovisas Skolinspektionens bedömningar i ett beslut. Redovisningen görs i form av avvikelserapportering vilket innebär att det endast är de bedömningspunkter där det förekommer brister som beskrivs i beslutet. För kommuner bedöms även ansvarstagandet som helhet för den utbildning kommunen bedriver. Innan ett beslut fastställs ges alltid huvudmännen möjlighet att ta del av och lämna synpunkter på sakuppgifter i besluten.

I de fall Skolinspektionen funnit brister har huvudmannen ansvar för att komma tillrätta med bristerna. Huvudmannen ska också redovisa de åtgärder som har vidtagits i för att åtgärda bristerna. För att följa upp huvudmännens arbete kan flera besök eller andra kontakter bli aktuella då Skolinspektionen också vill se effekter av de åtgärder som vidtas.

Mera information om den regelbundna tillsynen finns på Skolinspektionens webbplats www.skolinspektionen.se under fliken Inspektion.